

प्रचलित कृषि निविष्टा कायद्यामध्ये समाविष्ट नसलेल्या
बिगर नोंदणीकृत पीक वाढ संजीवके व इतर
उत्पादनांची विक्री परवानाधारक दुकानांमधून न
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: सीपीएस -१९९७/ प्र.क्र.१६/१७-ओ-(२)

मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०००३२

दिनांक : ३ ऑक्टोबर, २०१७

वाचा:- १) शासन निर्णय क्रमांक: सीपीएस २०१०/ प्र.क्र.२२२/१७-ओ, दिनांक १६ ऑगस्ट, २०१०.

२) शासन निर्णय क्रमांक: सीपीएस -१९९७/ प्र.क्र.१६/१७-ओ-(१), दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१७

प्रस्तावना:-

राज्यात किटकनाशक अधिनियम १९६८ च्या परिशिष्टामध्ये समाविष्ट नसलेल्या बिगर नोंदणीकृत पिकवाढ संजिवकांची तसेच खत नियंत्रण आदेश १९८५ मध्ये समाविष्ट नसलेल्या भूसुधारके व इतर उत्पादनांची मोठ्या प्रमाणात बाजारात विक्री केली जात होती. या उत्पादनाच्या गुणवत्ता नियंत्रणाबाबत कोणतीही कार्यपद्धती अस्तित्वात नव्हती. त्यामुळे कायदेशीर कार्यवाही करणे अडचणीचे ठरत होते. म्हणून याबाबत विचार करून कृषि निविष्टा कायद्यामध्ये समाविष्ट नसलेल्या बिगर नोंदणीकृत पीकवाढ संजिवके व इतर उत्पादनांना परवानगी देणेकरीता तसेच सदर उत्पादनांच्या गुणवत्तेवर नियंत्रण ठेवण्याच्या दृष्टीने समिती स्थापन करण्याचा शासन निर्णय दिनांक १६ ऑगस्ट, २०१० रोजी प्रसिद्ध करण्यात आला होता. सदर शासन निर्णयातील तरतूदीच्या अनुषंगाने बिगर नोंदणीकृत पिकवाढ संजिवके व इतर उत्पादनांच्या गुणवत्तेवर नियंत्रण ठेवण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही केली असता, मे. ऑर्गनिक अँग्रो मॅन्युफॅक्चरर्स या उत्पादकाने त्या विरोधात मा. उच्च न्यायालयामध्ये याचिका क्र. ४०७६/२०१४ दाखल केली. सदर याचिकेवर उच्च न्यायालयाने दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी अंतरिम आदेश दिलेले आहेत. सदर आदेशामध्ये उच्च न्यायालयाने, दिनांक १६ ऑगस्ट, २०१० चा उपरोक्त शासन निर्णय खत नियंत्रण आदेश १९८५ मध्ये दिलेल्या अधिकारांचा वापर करून निर्गमित केलेला नाही. तसेच सदर शासन निर्णय कोणत्याही कायदेशीर अधिकारांचा वापर करून निर्गमित केलेला नाही. त्यामुळे तक्रारदार यांचेवर कोणतीही दंडात्मक कारवाई (Coercive Action) घेऊ नये असे आदेशित केले आहे. त्यामुळे सदर शासन निर्णयास कायद्याचा आधार नसल्यामुळे बिगर नोंदणीकृत उत्पादनाच्या गुणवत्तेवर संनियंत्रण व देखरेख ठेवण्याचा अधिकार शासनास निर्माण करता येत नाही हि बाब स्पष्ट झाल्यामुळे व सदरचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यामागचा शासनाचा हेतू पूर्ण होत नसल्यामुळे क्रमांक: सीपीएस २०१०/प्र.क्र.२२२/१७-ओ, दिनांक १६ ऑगस्ट, २०१० रोजीचा शासन निर्णय उपरोक्त संदर्भाधीन क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये रद्द करण्यात आला आहे. तसेच असेही निर्दर्शनास आले आहे की, केन्द्रीय किटकनाशक मंडळाव्दारे मान्यता न मिळालेले जैविक किटकनाशके व पिकवाढ संजिवके इत्यादी वेगवेगळ्या नावाने विकेले जातात. त्यानुषंगाने कृषि विभागाच्या अधिपत्याखालील परवानाधारक दुकानातून फक्त खत नियंत्रण आदेश १९८५ व किटकनाशक नियंत्रण

मंडळाद्वारे मान्यता प्राप्त असलेल्या कृषि निविष्टांचीच विक्री करण्याबाबतचे आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

शासनाद्वारे प्रदान केलेल्या परवाने धारक दुकानातून खत नियंत्रण आदेश १९८५ व किटकनाशक नियंत्रण मंडळाद्वारे मान्यता प्राप्त असलेल्या कृषि निविष्टांचीच विक्री करण्यात यावी. बिगर नोंदणीकृत कृषि निविष्टांची विक्री शासन परवानाधारक विक्री केंद्रामधून करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे प्रतिबंध करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७१००४१६३६११६०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रकाश रा. कदम)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

- १.मा. मंत्री (कृषि) /मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
- २.प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक,कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ३.आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ४.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषिउद्योग विकास महामंडळ, प्रभादेवी, मुंबई
- ५.व्यवस्थापकीय संचालक,महाराष्ट्र स्टेट को-ऑप. मार्केटिंग फेडरेशन,कनमूर हाऊस, मर्जीद, मुंबई
- ६.संचालक (नि.व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, पुणे
- ७.इंडियन माक्रोन्युट्रियंट मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन, पुणे
- ८.वनस्पती शारीरक्रिया शास्त्रज्ञ, महात्मा फुले कृषिविद्यापीठ, राहूरी
- ९.पी. जी. आर. असोसिएशन मुंबई
- १०.वनस्पती शारीरक्रियाशास्त्रज्ञ, वसंतदादा शुगर इंस्टिटयुट, मांजरी (बु), पुणे
- ११.पेस्टिसाईडस असोसिएशन ॲफ इंडिया.
- १२.सर्व संचालक / सहसंचालक कृषि आयुक्तालय, पुणे
- १३.सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
- १४.सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
- १५.निवडनस्ती